ספרא — פרק ד

[א] "אף אני" – איני מדבר אלא באף. "אני" אשר בניתי, אני אהרוס. "אני" אשר נטעתי, אני אתוש. וכן הוא אומר (ירמיהו מה, ד): "הִנֵּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי אֲנִי הֹרֵס וְאֵת אֲשֶׁר נָטַעְתִּי אֲנִי נֹתֵשׁ". "אעשה זאת" – זו קשה לכם יותר מכל, ששמי הגדול הוי עליכם כבעל חוב. "לכם" – מידכם היתה זאת; אין הרעה יוצאת מלפני לעולם. וכן הוא אומר (איכה ג, לח, עיין שם) "מפי עליון לא תצא הרעות" אלא הטוב.

[ב] "והפקדתי עליכם בהלה" – שיהיו המכות פוקדות אתכם מזו לזו; עד שהראשונה פקודה אצליכם אביא אחרת ואסמכה לה. "בהלה" – מכה המבהלת את הבריות ואיזו? זו מכת מותן.

[ג] "את השחפת" – יש לך אדם שהוא חולה ומוטל במטה ובשרו שמור עליו; מה תלמוד לומר "ואת השחפת"? מלמד שהוא נשחף. או עתים שהוא שחוף אבל נוח לו ואינו מקדיח... תלמוד לומר "ואת הקדחת" – מלמד שהוא מקדיח. או עתים שהוא מקדיח אבל סבור בעצמו שיחיה... תלמוד לומר "מכלות עינים". או הוא אינו סבור בעצמו שיחיה אבל אחרים סבורים בו שיחיה... תלמוד לומר "ומדיבת נפש". "וזרעתם לריק זרעכם" – זורעה ואינה מצמחת. ואם זורעה ואינה מצמחת מה אויבים באים ואוכלים?! אלא זורעה שנה ראשונה, ואינה מצמחת; ובשניה מצמחת ואויבים באים ואוכלים אותה. דבר אחר: "וזרעתם לריק זרעכם ואכלוהו אויביכם" – כנגד הבנים והבנות הכתוב מדבר; שתהא עמל בהם ומגדלם והחטא בא ומכלם. וכמו שנאמר (ס"א וכן הוא אומר) (איכה ב, כב) "אשר טפחתי ורביתי אויבי כלם".

[ד] "ונתתי פני בכם" – כשם שנאמר בטובה "ופניתי אליכם" כך נאמר ברעה "ונתתי פני בכם". משלו משל למלך שאמר לעבדיו "פונה אני מכל עסקי ועוסק עמכם" ברעה.

[ה] "ונגפתם לפני אויביכם" – שיהיה המות הורג אתכם מבפנים ובעלי דבב מקיפים אתכם מבחוץ. "ורדו בכם שונאיכם" – שאיני מעמיד עליכם אלא 'מכם ובכם'. ובשעה שאומות העולם עומדים על ישראל אינם מבקשים אלא מה שבגלוי שנאמר (שופטים ו, ג-ד) "וְהָיָה אִם זָרַע יִשְׂרָאֵל וְעָלָה מִדְיָן וַעֲמָלֵק וּבְנֵי קֶדֶם וְעָלוּ עָלָיו וַיַּחֲנוּ עֲלֵיהֶם וַיַּשְׁחִיתוּ אֶת יְבוּל הָאָרֶץ עַד בּוֹאֲךָ עַזָּה וְלֹא יַשְׁאִירוּ מִחְיָה בְּיִשְׂרָאֵל וְשֶׂה וָשׁוֹר וַחֲמוֹר"; אבל בשעה שאעמיד עליכם מכם ובכם הם מחפשים אחר מטמוניות שלכם שנאמר (מיכה ג, ג) "וַאֲשֶׁר אָכְלוּ שְׁאֵר עַמִּי..." "ונסתם" – מפני אימה. "ואין רודף אתכם" – מבלי כח.